

NASLOVNICA

ČLANCI

Tekući broj

Prethodni broj

Prošli brojevi

Zbirke po temama

TKO ŠTO RADI U JAVNOM ZDRAVSTVU

DOGAĐANJA

O NAMA

HČJZ

Upute za autore

Autorska izjava

PISMA ČITATELJA

KORISNI LINKOVI

Baze podataka

Časopisi

Edukacija

Knjige

Kongres

Medline

Newsletter

Organizacije

MAPA PORTALA

Hrvatska povijest i zdravlje

Josip Berlot (Rijeka, 28.04.1895 - Zagreb, 14.09.1975)

(In Memory of Josip Berlot (born 28 April 1895, Rijeka, died 14 September 1975, Zagreb))

Ivica Vučak

Specijalna bolnica za plućne bolesti, Zagreb

Prošlo je tri desetljeća otkako je 14. rujna 1975. godine, u 81. godini života, umro dr. Josip Berlot (Rijeka, 28.04.1895. - Zagreb, 14.09.1975) specijalist bakteriološko-imunološke higijene, umirovljeni predstojnik Odjela za biološke proizvode u Higijenskom zavodu u Zagrebu, načelnik Sanitetske službe grada Zagreba u Zdravstvenom odjelu Narodnog odbora grada Zagreba te viši zdravstveni savjetnik u Imunološkom Zavodu u Zagrebu. Svojim djelom zaslužio je naziv jednog od pionira hrvatske epidemiologije i imunologije.

Rođen je u Rijeci 28. travnja 1895. Nakon gimnazije završene u Gorici upisao je studij medicine u Beču, a nastavio u Parizu. No prvi svjetski rat donio je prekid u studiju, a po završetku rata nastavio je studij na medicinskom fakultetu češkog sveučilišta u Pragu i na čast doktora sveukupne medicine promoviran 10. srpnja 1920.

Liječničku je karijeru započeo u kolovozu 1920. kao privremeni liječnik u Državnoj bolnici u Beogradu, a nakon nekoliko mjeseci postavljen je za kotarskog liječnika u kotaru Bela Palanka, okrug Pirov u Srbiji. Kasnije se vratio u Zagreb za asistenta Državnog Higijenskog zavoda. Od 1923. je sudjelovao u pripremanju za proizvodnju domaćeg seruma protiv difterije koji se dotad moralo uvoziti. Kao prvi svezak «Kopačeve knjižnice» objavljena je 1924. godine zdravstveno-prosvjetna knjižica u kojoj je dio «Bjesnoća kod čovjeka» obradio dr. J. Berlot, a dio «Bjesnoća kod životinja» M. Njemčić.

Bio je u prvoj skupini liječnika koji su zahvaljujući dr. Andriji Štamparu dobili prigodu otputovati u inozemstvo na daljnju edukaciju. Kao stipendist Rockefellerove zaklade upućen je dr. J. Berlot 1924. godine na specijalizaciju bakteriologije, imunologije i higijene u Ameriku. U siječanjском broju «Liječničkog vjesnika» 1926. objavio je članak pod naslovom «Tularemija, nova bolest kod čovjeka». Iscrpno je obavijestio medicinsku javnost o tome nozološkom entitetu (uvod, morfologija, kultura, proširenost, patološke promjene na životinji, toksini, klinička slika oboljenja kod čovjeka, dijagnoza bolesti, prognoza, terapija, profilaksa).

Rezultati istraživanja u temeljnoj imunologiji koje je provodio skupa s zajedno s dr. Clausom W. Junglebblutom u Higijenskom zavodu u Albanyju, New York, tijekom 1924. i 1925. godine obznanjeni su u tri članka pod naslovom "The role of the reticulo-endothelial system in the production of diphteria antitoxin", "The complement titer after blockade and the physiological regeneration", "The production of active and passive anaphylaxis in the blocked animal" objavljeni su već 1926. godine na engleskom jeziku u uglednom časopisu "Journal of Experimental Medicine". Temeljem svoga eksperimentalnog rada i objavljenih članaka priredio je članak "Aktivna i pasivna imunizacija kod skarlatine" za novopokrenuti časopis "Praktični liječnik" (1927) te tri članka za "Liječnički vjesnik" pod naslovom "Uloga retikuloendotelijalnog sistema kod imuniteta I i II" (1926), "Mehanizam anafilaktičkih pojava u blokiranoj životinji" (1927) te "Razvoj nauke o imunitetu i savremene etiološke terapije zaraznih bolesti" (1929).

Na mjesečnoj skupštini 16. rujna 1927. javljeno je o pristupu dr. Josipa Berlota u Zbor liječnika u Zagrebu.

Sudjelovao je u proizvodnji difteričnoga antitoksičnoga seruma koji se prije nabavljao iz inozemstva, a u Zagrebu je prvi put proizveden i pušten u promet 1929. godine.

Po završetku specijalizacije u Bostonu 1930. vratio se definitivno u Zagreb.

U "Terapeutskom vjesniku" objavio je 1931. godine tekstove "Sifilis. Historijski pregled rasprostranjenosti i liječenje" i "Studija o podrijetlu i rasprostranjenosti mreže protiv komaraca". Sve više se zanimao problematikom komunalne higijene te 1938. o tome pisao u nekoliko članaka "Zdravstvene smjernice za organizaciju savremenog odvoza smeća", "Problem zdravstvene zaštite pojedinaca od strane javnih vlasti", "Asanacija gradskih periferija. Nastojanje gradskog zdravstvenog odsjeka na zdravstvenom podizanju pučanstva zagrebačkih gradskih periferija u toku prošlih osam godina" te "Zdravstvena razmatranja prigodom pripojenja općine Vrapče gradu Zagrebu".

Približavanjem rata počeo se zanimati problematikom bojnih otrova. Napisao je niz članaka za novine "Bojnim otrovima i vanrednim usavršenjem avijacije unaprijeđena je ratna tehnika u tolikoj mjeri da je pojam ratnog područja gotovo nestao" (Novosti, Zagreb, 1934) te "O primjeni kemije u budućem ratu; zaštita građana od napadaja iz zraka, kako će u ratu djelovati bojni otrovi; najstrašniji i najopasniji otrovi modnog kemijskog rata" (Seljačke novosti/Gospodarske novine/, Zagreb, 1934) te u Liječničkom vjesniku prikazao knjigu dr. D. Chloupeka "Patologija i terapija otrovanih bojnim otrovima" (1938). Shvaćajući važnost organizacije zdravstvene službe civilne zaštite utemeljio je, uoči drugog svjetskog rata, Školu za civilnu zaštitu.

U Zagrebu je 11. lipnja 1940, na rođendan braće Radića, svečano otvoren Gradski higijenski muzej u kojem je izložena kopija izložbe "Der Mensch" iz Drezdena. Muzej se nalazio u Ilici br. 223 u kući koju je banski savjetnik Kosovac odstupio gradskoj općini.

Tijekom rata objavio je 1942. u "Domobranskom zdravstvenom viestniku" članak "Sprečavanje pjegavog tifusa u hrvatskom domobranstvu".

Uredba vlade o osnutku Sanitarno-epidemiološke stanice na temelju Zakona od 4. srpnja 1946. o ovlaštenju vlade NRH za donošenje uredba za obnovu zemlje i narodne privrede, stupila je na snagu već 16. kolovoza 1946. Temeljem te uredbe utemeljena je krajem 1946. godine u Zagrebu Sanitarno-epidemiološka stanica, a za njezina šefa postavljen je dr. J. Berlot. Ministar ga je imenovao za člana Naučno-medicinskoga savjeta utemeljenoga 25. veljače 1947. Bio je član stručnog savjeta Ministarstva narodnog zdravlja.

Na sastanku Sekcije za historiju medicine Zbora liječnika Hrvatske održanom 1. prosinca 1947. održao je dr. A. Berlot predavanje pod naslovom «Higijenski muzej grada Zagreba».

Na na funkciji čelnog čovjeka zagrebačke Sanitarno-epidemiološke stanice pružio je dr. J. Berlot potporu inicijativi dr. Palmovića 1948. o uvođenju obaveznog cijepljenja pasa protiv bjesnoće.

HRVATSKA POVIJEST I ZDRAVLJE

KRATKI PRIKAZ
POVIJESTI
ZDRAVSTVA
KOPRIVNIČKO-
KRIŽEVAČKE
ŽUPANIJE - Osvrt na
javno zdravstvo

Josip Berlot (Rijeka,
28.04.1895 - Zagreb,
14.09.1975)

SADRŽAJ

Priprema za ispis
članka

Pošaljite ovaj članak:

Upišite e-mail adresu

POŠALJI STRANICU

Na sastancima Sekcije za povijest medicine ZLH održanim 5. i 13. svibnja 1948. pod predsjedanjem dr. L. Thallera predavao je dr. J. Berlot "Razvoj zdravstvenih prilika i zdravstvene službe u gradu Zagrebu".

Postao je načelnik higijensko-epidemiološke službe grada Zagreba. Zainteresiran za komunalnu higijenu, objavio je više članaka o asanaciji zapuštenih zagrebačkih predgrađa, o higijenskoj vodoopskrbi i kanalizaciji grada. Naslovi članaka dr. Berlota "Problem higijene u gustom naselju" (1951), "Sahrana mrtvaca i groblje" (1953) govore o širini njegovih interesa. U svojstvu honorarnog nastavnika komunalne higijene predavao je na Medicinskom fakultetu u Zagrebu. Izdao je i «Pekarski priručnik» u okviru Znanstvene stručne knjižnice Đ. Markovića (1953).

U Zboru liječnika biran je za člana Glavnog i Nadzornog odbora te za predsjednika Suda časti.

Nakon što je o kinetozama pisao 1957. u "Saopćenjima" što ih je izdavala Pliva, dr. Berlot je 1958. godine objavio članak "Morska bolest" u Pomorskoj enciklopediji Leksikografskog zavoda u Zagrebu u čijem je prvom izdanju bio urednik struke "Pomorska higijena".

Pri Državnoj obrtničkoj školi u Zagrebu bio je član Ispitnog povjerenstva.

Biran je za člana Upravnog odbora Urbanističkog društva SR Hrvatske, a za doprinos na području komunalne higijene odlikovan je Zlatnom medaljom Društva urbanista Jugoslavije.

Objavio je sveukupno 125 znanstvenih i stručnih članaka (tri u inozemnom časopisu).

PRILOZI ZA BIBLIOGRAFIJU:

Berlot J. Izobrazba – izobražavanje. Zora 1913/14;20/8/:225-8;/9-10/:267-72.

Berlot J. Bjesnoča kod čovjeka. U: Knjižnica Đure Kopača sv 1. Zagreb 1924.

Berlot J. The role of the reticulo-endothelial system in the production of diphtheria antitoxin. J Exp Med 1926;40/5/:613-

Berlot J. The complement titer after blockade and the physiological regeneration. J Exp Med 1926;42/6/:797-

Berlot J. The production of active and passive anaphylaxis in the blocked animal. J Exp Med 1926;44/1/:129-

Berlot J.A. Tularemija, nova bolest kod čovjeka. Liječ vjesn 1926;48/1/:27-37. sažetak na njemačkom (uvod, morfologija, kultura, proširenost, patološke promjene na životinji, toksini, klinička slika oboljenja kod čovjeka, dijagnoza bolesti, prognoza, terapija, profilaksa)

Berlot J. A. Uloga retikuloendotelijalnog sistema kod imuniteta (I). Liječ vjesn 1926;48/5/:251-61. (sažetak na engleskom) uvod, tok eksperimenta, diskusija, zaključak, prva iz serije istraživanja koju je autor završio prošle godine zajedno s Clausom W Jungleblutom u državnom zavodu za zdravčje u Albany NY.

Berlot J. A. Uloga retikuloendotelijalnog sistema kod imuniteta (II). Liječ vjesn 1926;48/9/:481-96. (sažetak na francuskom). (blokada RES i titar aleksina (s 5 tabl ii 4 grafikona –uvod, tok eksperimenta, zaključak

Berlot J. Aktivna i pasivna imunizacija kod skarlatine. Prakt liječ 1927;1/2/:33-5.

Berlot J. A. Mehanizam anafilaktičkih pojava u blokiranoj životinji. Liječ vjesn 1927;49/6/:297-311 (sažetak na talijanskom)

Berlot J. Razvoj nauke o imunitetu i savremene etiološke terapije zaraznih bolesti. Liječ vjesn 1929;51/9/:433-42. (sažetak na engleskom).

Berlot J. Sifilis. Historijski pregled rasprostranjenosti i liječenje (sa 1 sl.). Terapeut vjesn 1931;1/4/:223-9.

Berlot J. Studija o podrijetlu i rasprostranjenosti mreže protiv komaraca. Terapeutski vjesn 1931;1/5/:245-52.

Berlot J. Bojnim otrovima i vanrednim usavršenjem avijacije unaprijeđena je ratna tehnika u tolikoj mjeri da je pojam ratnog područja gotovo nestao (sa sl.). Novosti Zagreb 1934;28/346/:11;/353/:36;/357/:13;1935;29/6/:12;/13/:12.

Berlot J. O primjeni kemije u budućem ratu (sa sl.). Seljačke novosti (Gospodarske novine) 1934;10/51-51/:9-10;1935;11/1/:7-10;/3/:7-10. Zaštita građana od napadaja iz zraka, kako će u ratu djelovati bojni otrovi, najstrašniji i najopasniji otrovi modernog kemijskog rata.

Berlot J. Prikaz D. Chloupek. Patologija i terapija otrovanih bojnim otrovima. Liječ vjesn 1938;60/1/:43.

Berlot J. Zdravstvene smjernice za organizaciju savremenog odvoza smeća. Gradska općina 1938;2/4/:93-108.

Berlot J. Problem zdravstvene zaštite pojedinaca od strane javnih vlasti. Gradska općina 1939;3/4/:121-9.

Berlot J. Asanacija gradskih periferija. Nastojanje gradskog zdravstvenog odsjeka na zdravstvenom podizanju pučanstva zagrebačkih gradskih periferija u toku prošlih osam godina (sa sl.). Gradski namještenik 1939;2/25/:66-9.

Berlot J. Zdravstvena razmatranja prigodom pripojenja općine Vrapče gradu Zagrebu. Gradski namještenik 1940;3/28/:7-8.

Berlot J. Sprečavanje pjegavog tifusa u hrvatskom domobranstvu. Domobran zdr vies 1942;1/2/:20-7.+35-6 /Pril LV 9/1942) saž na njem.

Berlot J. Problem higijene u gustom naselju. Probl Higij. Med Knjiga Bgd 1951

Berlot J. Sahrana mrtvaca i groblje. U: Komunalna higijena. Med Knjiga Beograd 1953. str. 567-605.

Berlot J. Pekarski priručnik. U: Marković Đ. Znanstvena stručna knjižnica br 5, Zagreb 1953.

Berlot J. O kinetozama. Saopćenja Pliva 1957;4/4/:156-62.

Berlot J. Morska bolest. Pom enciklopedija I izd Knj V 1958:338.

Berlot J. Razvitak mikrobiologije i imunologije u Hrvatskoj do 1923. godine. u JAZU. Prvi simpozij o historiji mikrobiologije i imunologije u Hrvatskoj do 1923. godine str 31-45.

Berlot J. Razvoj zdr. prilika i javne zdr. službe u gradu Zagrebu. Dani zavoda 1983 (65. obljetnica ZZZZ grada Zagreba), gl. urednik Defilipis B. str 53-76.